

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 15 mei 2018 met nummer RvVb/A/1718/0851
in de zaak met rolnummer 1617/RvVb/0287/A

Verzoekende partij	de heer Kris VLAEMINCK vertegenwoordigd door advocaten Steve RONSE en Michiel DESCHEEMAEKER met woonplaatskeuze op het kantoor te 8500 Kortrijk, Beneluxpark 27B
Verwerende partij	de deputatie van de provincieraad van OOST-VLAANDEREN vertegenwoordigd door mevrouw Leen LIPPEVELDE
Tussenkommende partij	de heer Guy DELANGE , wonende te 9690 Kluisbergen, Nachtegaaldreef 11

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 28 december 2016 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 27 oktober 2016.

De verwerende partij heeft het administratief beroep van de tussenkommende partij en van het agentschap voor Natuur en Bos tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kluisbergen van 22 juni 2016 ingewilligd.

De verwerende partij heeft aan de verzoekende partij een stedenbouwkundige vergunning geweigerd voor het bouwen van een woning na sloop van de bestaande woning op een perceel gelegen te 9690 Kluisbergen, Nachtegaaldreef 12, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummer 675D7.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

De tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 30 maart 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad verleent de tussenkomende partij met een beschikking van 25 april 2017 toelating om in de debatten tussen te komen.

2.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient geen laatste nota in. De tussenkomende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 24 april 2018.

Advocaat Meindert GEES *loco* advocaten Steve RONSE en Deborah SMETS voert het woord voor de verzoekende partij. Mevrouw Leen LIPPEVELDE voert het woord voor de verwerende partij. De heer Guy DELANGE voert het woord voor de tussenkomende partij.

3.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

De verzoekende partij dient op 10 maart 2016 bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kluisbergen een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor “bouwen van een woning na sloop bestaande woning” op een perceel gelegen te 9690 Kluisbergen, Nachtegaaldreef 12.

Het perceel ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Oudenaarde’, vastgesteld met koninklijk besluit van 24 februari 1977 in bosgebied.

Het perceel ligt ook in het habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuid-Vlaamse bossen'. Het terrein wordt op de biologische waarderingskaart aangeduid als biologisch zeer waardevol, met name als een eiken-haagbeukenbos met wilde hyacint.

Het perceel ligt ook als lot 14 binnen de omschrijving van een vergunde niet-vervallen verkaveling R 63/02 van 12 juni 1963.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 1 april 2016 tot en met 1 mei 2016, worden geen bezwaarschriften ingediend.

Het agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 18 april 2016 een eerste maal ongunstig.

Na het indienen van een aangepast boscompensatievoorstel door de verzoekende partij adviseert het agentschap voor Natuur en Bos op 12 mei 2016 opnieuw ongunstig:

“ ...

Rechtsgrond

Dit advies wordt verstrekt door het Agentschap voor Natuur en Bos op basis van de volgende wetgeving:

- *Artikel 1, 9° besluit van Vlaamse regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen*
- *Artikel 36ter natuurdecreet van 21 oktober 1997 (in het kader van passende beoordeling)*
- *Artikel 90 bis Bosdecreet van 13 juni 1990 (in het kader van ontbossing)*

Bespreking passende beoordeling

Er werd een passende beoordeling aan het dossier toegevoegd, deze stelt dat geen compensatie noodzakelijk is en dat door de voorziene werken geen significante schade aan de aanwezige natuurwaarden wordt berokkend, terwijl de bouw van deze nieuwe woning wel direct ruimtebeslag inhoudt.

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt vast dat de vergunningsplichtige activiteit, het plan of programma betekenisvolle aantasting impliceert voor de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone. Het Agentschap voor Natuur en Bos verklaart zich niet akkoord met de conclusies uit de passende beoordeling wegens de volgende redenen:

de bouw van de nieuwe woning, bovendien op een andere locatie dan de bestaande houdt direct ruimtebeslag in van een bestaand habitat.

*De passende beoordeling wordt **ongunstig** geadviseerd.*

Bespreking stedenbouwkundige vergunning

Op dit perceel staat reeds lang een vakantiewoning, dat sinds lange tijd in onbruik is. Het gebouw is grotendeels verkrot. Men wenst op dit perceel een nieuwe woning te bouwen, dicht bij de straat.

Het verkrotte gebouw zal gesloopt worden. Het is van belang dat ook de vloerplaat wordt verwijderd zodat via beplanting of natuurlijke verbossing deze oppervlakte opnieuw feitelijk bos kan worden.

Het gaat om één van de weinige groene vingers in de oude verkaveling Behaeghel. Deze laatste restanten van het Kluisbos in deze verkaveling zijn van groot belang voor het behoud van de biodiversiteit in het gebied en het realiseren van de voor dit SBZ geformuleerde instandhoudingsdoelen. Dit bosperceel wordt gekenmerkt door het habitatwaardig en kwetsbaar vegetatietype eiken-haagbeukenbos met wilde hyacint horende tot het habitattype 9130 “Atlantisch neutrofiel beukenbos”. Elke inname van oppervlakte door gebouwen of verhardingen vormt een significante schade aan de natuurwaarden.

Het Agentschap heeft op 10 november 2014 in een brief (ref. AVES/DH/AFS/KLU/14.4082) gericht aan Marijke Wauters van ABO-groep aangegeven dat 'gezien de ligging in habitatrichtlijngebied, dat eveneens is opgenomen in de zoekzonekaart voor potentiële uitbreiding van het habitat 9130 'beukenbos met boshyacint' een verdere aantasting van dit gebied voor bebouwing niet vergunbaar is.' (zie brief in bijlage)

Bespreking boscompensatievoorstel

Het perceel valt volledig onder de toepassing van het Bosdecreet.

Er werd door de aanvrager een boscompensatievoorstel toegevoegd.

Er wordt een te ontbossen oppervlakte van 845 m² vastgesteld. In het kader van de realisatie van het project is de oppervlakte realistisch. Het voorstel wordt door het Agentschap voor Natuur en Bos goedgekeurd en staat geregistreerd als COMP-16-0060-OV.

Opgelet: Een goedgekeurd boscompensatievoorstel betekent niet automatisch een gunstig advies op de stedenbouwkundige aanvraag. Een boscompensatievoorstel doet enkel een uitspraak over de te ontbossen en de te compenseren oppervlakte.

Conclusie

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt vast dat de vergunningsaanvraag in strijd is met volgende direct werkende norm:

Artikel 36 ter §3 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997

Het Agentschap voor Natuur en Bos verleent een **ongunstig advies**. Gelet op artikel 4.3.3. VCRO kan de vergunningverlenende overheid de vergunning niet toekennen.

Indien de vergunningverlenende overheid beslist om gemotiveerd af te wijken van het ongunstige advies van het Agentschap voor Natuur en Bos dat is gesteund op een direct werkende norm, en een vergunning zou toekennen, dienen volgende voorwaarden opgenomen te worden.

De volgende **voorwaarden in het kader van art. 90bis van het Bosdecreet** moeten in de stedenbouwkundige vergunning worden opgenomen:

- De te ontbossen oppervlakte bedraagt 845 m². Deze oppervlakte valt niet meer onder het toepassingsgebied van het Bosdecreet. De resterende bosoppervlakte ($1.281 \text{ m}^2 = 1151 \text{ m}^2 + 130 \text{ m}^2$ - oppervlakte van de slopen woning) moet ALS BOS behouden blijven. Bijkomende kappingen in deze zone kunnen maar uitgevoerd worden mits machtiging door het Agentschap voor Natuur en Bos. Het is evenmin toegelaten in deze zone constructies op te richten of ingrijpende wijzigingen van de bodem, de strooisel-, kruid- of boomlaag uit te voeren.

- *De grondoppervlakte waar de te slopen woning zich bevindt moet opnieuw als bos worden ingericht. Dit dient te gebeuren met inheems standplaatsgeschikt bosplantsoen in een plantverband van 2,5 x 2 m of via natuurlijke verbossing. In dit laatste geval dient er voldoende verbossing aanwezig te zijn ten laatste 3 jaar na het verkrijgen van de vergunning.*
- *De vergunning wordt verleend op grond van artikel 90bis, §5, derde lid, van het Bosdecreet en onder de voorwaarden zoals opgenomen in het hierbij gevoegde compensatieformulier met nummer: COMP-16-0060-OV.*
- *De bosbehoudsbijdrage van 5.019,30 € dient binnen de 4 maanden, vanaf de datum waarop gebruik mag gemaakt worden van deze vergunning, gestort worden op het rekeningnummer van het Agentschap voor Natuur en Bos. Zie het overschrijvingsformulier als bijlage bij deze vergunning.*
- *Als bijlage vindt u het door het Agentschap voor Natuur en Bos goedgekeurde compensatievoorstel, dat integraal moet deel uitmaken van de stedenbouwkundige vergunning.*

...

Het college van burgemeester en schepenen verleent op 22 juni 2016 een stedenbouwkundige vergunning aan de verzoekende partij. Het college beslist:

“ ...

6. Beoordeling van de aanvraag en de goede ruimtelijke ordening

De aanvraag heeft betrekking tot het slopen van een vakantiewoning en het bouwen van een nieuwe woning in een verkaveling gesitueerd in een bosrijke omgeving. De aanvraag wijkt af van de verkavelingsvoorschriften. De aangevraagde afwijkingen kunnen aanschouwd worden als beperkte afwijkingen. De motivatie zoals opgebouwd in het aanvraagdossier kan hierin gevolgd worden.

Volgens ongunstig advies van ANB blijkt de aanvraag in strijd te zijn met volgende direct werkende normen: Artikel 36 ter §3 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997

Art. 4.3.3. VCRO geeft aan dat een vergunning principieel wordt geweigerd als uit de ingewonnen adviezen blijkt dat het aangevraagde strijdig is met ‘direct werkende normen’ binnen andere sectoren dan de ruimtelijke ordening. De decreettekst expliceert dat het begrip ‘normen’ zowel supranationale, wetkrachtige, reglementaire als beschikkende bepalingen dekt.

“Directe werking” verwijst volgens het artikel naar bepalingen ‘die op zichzelf volstaan om toepasbaar te zijn, zonder dat verdere reglementering met het oog op precisering of vervollediging noodzakelijk is’. De decreetgever heeft zich hier dus duidelijk laten leiden door het contentieux omtrent de directe werking van verdragen, hetgeen inhoudt ‘dat de erin beschreven rechten en verplichtingen onmiddellijk, en zonder verdere tussenkomst van de gezagsorganen van de ondertekende verdragspartij (in de regel een Staat) worden toegekend, respectievelijk opgelegd’.

Het ongunstig advies van ANB is gebaseerd op art. 36ter, §4 Decreet Natuurbehoud, dat bepaalt dat een vergunning slechts kan worden toegestaan voor zover er geen betekenisvolle aantasting van het habitatrictlijngebied plaatsvindt. Deze bepaling kan niet worden beschouwd als direct werkende norm in de zin van art. 4.3.3. VCRO, aangezien het geen norm betreft die onmiddellijk en op algemene wijze 'zonder verdere tussenkomst van gezagsorganen' toepasbaar is. Immers, aan de vergunningverlenende overheid wordt ingevolge art. 36ter, §4, tweede lid Decreet Natuurbehoud, de inschatting overgelaten om ofwel te opteren voor een weigering dan wel voor het opleggen van voorwaarden bij het verlenen van de vergunning. Aldus is een tussenkomst van gezagsorganen - in casu de discretionaire beoordeling van de vergunningverlener inzake weigeren c.q. opleggen voorwaarden - mogelijk, zodanig dat het direct werkend karakter van de regeling niet aan de orde is.

Het opleggen van een passende beoordeling beoogt dergelijke in concreto-beoordeling van de milieueffecten op de beschermde soorten en habitats.

Uit artikel 9 van het Decreet Natuurbehoud blijkt verder zeer duidelijk dat het opleggen van voorwaarden onder de vorm van milderende maatregelen de norm is wanneer het gebied geordend is middels een plan van aanleg of een verkavelingsplan. Artikel 9 stelt uitdrukkelijk dat onder meer de maatregelen in artikel 36ter van het Decreet Natuurbehoud (de instandhoudingsmaatregelen in speciale beschermingszones en de daarmee verband houdende passende beoordelingen) geenszins handelingen kunnen verbieden of onmogelijk maken die in overeenstemming zijn met de ruimtelijke ordening instrumentaria.

Evenwel kunnen milderende maatregelen worden opgelegd bij wijze van voorwaarden verbonden aan een stedenbouwkundige of verkavelingsvergunning.

Concluderend kan gesteld worden dat het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21 oktober 1997 gericht is op de instandhouding van bepaalde waardevolle natuurelementen, doch evenwel op generlei wijze een absoluut verbod tot vergunningsplichtige handelingen inhoudt. Integendeel is het net mogelijk om, eventueel mits het opleggen van bepaalde mildere maatregelen en voorwaarden in de vergunning, de vergunningsplichtige handelingen te laten plaatsvinden met specifieke aandacht voor de instandhouding van de aanwezige habitats. Een vergunningsplichtige handeling is met andere woorden vergunbaar binnen een Habitatrictlijngebied, wanneer kan aangetoond worden dat het aangevraagde bestaanbaar is, eventueel mits het opleggen van mildere maatregelen en/of voorwaarden in de vergunning met de in stand te houden habitats.

In casu bestaat er voldoende grond een weigering te vervangen door het opleggen van voorwaarden:

- Bij de aanvraag wordt niet geraakt aan de bestemmingsvoorschriften.*
- De aanvraag heeft betrekking op een perceel gelegen aan de rand van het habitatrictlijngebied, omgeven door bebouwde percelen (een vertuinde omgeving).*

- De stedenbouwkundige aanvraag zal er uiteindelijk toe leiden dat slechts een drietal dikkere bomen gekapt zullen worden (2 zomereiken en één es) en eventueel enkele jonge lindes. Alle overige bomen van enige omvang zullen behouden blijven.
- De aanvrager geeft mee dat hij het boskarakter van het perceel uitdrukkelijk zal behouden met een soortensamenstelling kenmerkend voor een beukenbos. Ook zal hij de invasieve exoten aanwezig op het terrein bestrijden.
- De passende beoordeling toegevoegd aan het dossier stelt dat geen compensatie noodzakelijk is en dat door de voorziene werken geen significante schade aan de aanwezige natuurwaarden wordt berokkend.
- Op het perceel is op heden reeds een oude, vervallen vakantiewoning gevestigd.

Het advies van ANB richt zich in essentie tegen de niet-vervallen bestaande verkaveling. Het advies zet zich immers uitdrukkelijk af tegen een bijkomend ruimtegebruik binnen de verkaveling. De verkaveling bestaat en is niet vervallen, de ordening van het gebied is als dusdanig gekend. Het aangevraagde grijpt op geen enkel wijze in op de bestemming van het gebied: de verkaveling bestaat sinds 1963 en is niet vervallen. Het Grondwettelijk Hof oordeelde terecht dat de verkavelingsvergunning niet alleen rechten en verplichtingen in het leven roept voor de kopers van verkavelde goederen, zij heeft ook, anders dan de bouwvergunning, een verordenend karakter. De verkavelingsvergunning heeft in dat opzicht een waarde die vergelijkbaar is met die van een bijzonder plan van aanleg doordat haar functie niet alleen erin bestaat de kopers en de gemeenten te beschermen, maar ook het algemeen belang te vrijwaren door een goede ruimtelijke ordening (Arbitragehof 19 november 2003, nr. 147/2003, overw. 8.8.1).

Bovendien geeft ANB in zijn eigen advies (eerste paragraaf van pg. 3) ook aan dat de vergunningverlenende overheid kan beslissen gemotiveerd af te wijken van het ongunstig advies van ANB dat gesteund is op een direct werkende norm.

Mits het opleggen van volgende voorwaarden kan de aanvraag in overeenstemming worden gebracht met de wettelijke bepalingen alsook met de goede plaatselijke ordening en zijn onmiddellijke omgeving:

...

Bijgevolg beslist het college van burgemeester en schepenen in de zitting van 22-06-2016 het volgende:

Het college van burgemeester en schepenen geeft de vergunning af aan de aanvrager onder volgende voorwaarden:

- Bij het slopen van de bestaande vakantiewoning dient ook de vloerplaat verwijderd te worden zodat via beplanting of natuurlijke verbossing deze oppervlakte daadwerkelijk opnieuw feitelijk bos kan worden.
- De natuurwaarde van het perceel dient zoveel mogelijk behouden te blijven en waar mogelijk nog versterkt te worden. Het boskarakter dient behouden te blijven.

- *De aanwezige invasie exoten zoals bamboe, Japanse duizendknoop en laurierkers dienen op het volledige perceel te worden bestreden.*
- *Vermijden van uitheemse beplanting op het perceel.*
- *Beperken van verlichting en rustverstoring (zowel tijdens als na de werken).*
- *De bestaande waterhuishouding van het perceel dient gerespecteerd te worden.*
- *Bodemverdichting door gebruik zwaar materiaal en verharde oppervlakte zoveel mogelijk inperken.*
- *In kader van de stedenbouwkundige vergunning dient voorafgaandelijk aan de bouwwerkzaamheden een geotechnische studie opgemaakt te worden door geotechnisch ingenieur gezien de ligging in grondverschuivingsgevoelig gebied.*
- *De te ontbossen oppervlakte bedraagt 845m². Deze oppervlakte valt niet meer onder het toepassingsgebied van het Bosdecreet. De resterende bosoppervlakte (1.281m² = 1151m² + 130m² - oppervlakte van de te slopen woning) moet als bos behouden blijven. Bijkomende kappingen in deze zone kunnen maar uitgevoerd worden mits machtiging door het Agentschap voor Natuur en Bos. Het is evenmin toegelaten in deze constructies op te richten of ingrijpende wijzigingen van de bodem, de strooisel-, kruid- of boomlaag uit te voeren.*
- *De grondoppervlakte waar de te slopen woning zich bevindt moet opnieuw als bos worden ingericht. Dit dient te gebeuren met inheems standplaatsgeschikt bosplantsoen in een plantverband van 2,5 x 2 m of via natuurlijke verbossing. In dit laatste geval dient er voldoende verbossing aanwezig te zijn ten laatste 3 jaar na het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning.*
- *De vergunning wordt verleend op grond van art. 90bis, §5, derde lid, van het Bosdecreet en onder de voorwaarden zoals opgenomen in het hierbij gevoegde compensatieformulier met nummer: COMP-16-0060-0V.*
- *De bosbehoudsbijdrage van 5.019,30 EUR dient binnen de 4 maanden, vanaf de datum waarop gebruikt mag gemaakt worden van deze vergunning, gestort worden op het rekeningnummer van het Agentschap van Natuur en Bos.*
- *Als bijlage vindt u het door het Agentschap voor Natuur en Bos goedgekeurde compensatievoorstel, dat integraal deel uitmaakt van deze stedenbouwkundige vergunning.*

...

Tegen deze beslissing tekenen de tussenkomende partij en het agentschap voor Natuur en Bos respectievelijk op 12 juli 2016 en 3 augustus 2016 administratief beroep aan bij de verwerende partij.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in zijn verslag van 23 september 2016 om deze beroepen in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te weigeren.

Na de hoorzitting van 4 oktober 2016 verklaart de verwerende partij de beroepen op 27 oktober 2016 gegrond en weigert een stedenbouwkundige vergunning. De verwerende partij beslist:

“
...

2.3 De natuurtoets

Artikel 16 van het Decreet natuurbehoud legt aan de overheid op er voor te zorgen dat geen vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan door het verlenen van een vergunning.

Het terrein is gelegen in het habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuid-Vlaamse bossen'.

Het terrein werd op de biologische waarderingskaart aangeduid als biologisch zeer waardevol, met name een eiken-haagbeukenbos met wilde hyacint.

Deze natuurwaarden zijn op het terrein in realiteit aanwezig.

De aangevraagde werken hebben als onvermijdelijk gevolg dat (een deel van) de aanwezige natuurwaarden verdwijnen, zoals blijkt uit het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 12 mei 2016.

De aanvraag doorstaat de natuurtoets niet.

2.4 De juridische aspecten

De aanvrager haalt aan dat het beroep van Natuur en Bos als onontvankelijk dient te worden verworpen aangezien het niet door de administrateur-Generaal ingediend is maar in haar afwezigheid door een afdelingshoofd, waar een dergelijke delegatie niet geregeld is in het delegatiebesluit van 16 november 2015.

De vervangingssituatie waarin de leidend ambtenaar dient vervangen wegens afwezigheid betreft evenwel geen delegatie, zodat deze vanzelfsprekend niet terug te vinden is in het door de aanvrager aangehaalde delegatiebesluit.

De argumentatie van de aanvrager kan dan ook niet worden bijgetreden: het beroep van Natuur en Bos is ontvankelijk.

Deze aanvraag betreft het bouwen van een woning op een perceel gelegen in een verkaveling (1963) binnen bosgebied. Het perceel werd in 2001 opgenomen in een habitatrichtlijngebied. Daarom werd een passende beoordeling bij de aanvraag ingediend (cf art. 36 ter Natuurbehoudsdecreet) die in het advies van het Agentschap van Natuur en Bos beoordeeld werd. Natuur en Bos kan niet akkoord gaan met de conclusies in de passende beoordeling en stelt dat de uitvoering van het project wel een betekenisvolle aantasting van het gebied zal veroorzaken.

Het gemeentebestuur oordeelde dat het hier niet om een direct werkende norm zou gaan, dat indien wel dit de uitvoering van de verkaveling, die een verordenend karakter heeft, de facto onmogelijk maakt, dat er in casu voldoende grond bestaat een weigering te vervangen door het opleggen van voorwaarden.

Art. 4.3.3. VCRO bepaalt: "Indien uit de verplicht in te winnen adviezen blijkt dat het aangevraagde strijdig is met direct werkende normen binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening, of indien dergelijke strijdigheid manifest reeds uit het

aanvraagdossier blijkt, wordt de vergunning geweigerd of worden in de aan de vergunning verbonden voorwaarden waarborgen opgenomen met betrekking tot de naleving van sectorale regelgeving.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder "direct werkend normen" verstaan: supranationale, wetkrachtige, reglementaire of beschikkende bepalingen die op zichzelf volstaan om toepasbaar te zijn, zonder dat verdere reglementering met het oog op precisering of vervollediging noodzakelijk is".

Uit het toepasselijk uitvoeringsbesluit blijkt dat het advies van het Agentschap Natuur en Bos een verplicht in te winnen advies is.

Artikel 36ter van het Natuurbehoudsdecreet dient beschouwd te worden als een direct werkende norm in de zin van artikel 4.3.3. VCRO. Het gaat immers om een wetkrachtige norm die op zichzelf staat en onmiddellijk toepasbaar is: er is geen verdere reglementering die deze bepaling uitvoert, nog is die nodig om het artikel te kunnen toepassen.

Artikel 36 ter, §4 bepaalt duidelijk: "De overheid (...) mag de vergunning slechts toestaan (...) indien (...) de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken".

Het advies van Natuur en Bos geeft duidelijk aan dat er in casu wel sprake is van een betekenisvolle aantasting en adviseert de vergunningsaanvraag (ondermeer) daarom ongunstig.

Hoewel het Natuurbehoudsdecreet zelf het advies van Natuur en Bos niet bindend maakt (de overheid dient er enkel rekening mee te houden, cf. art. 36ter, §6), doet dat geen afbreuk aan art. 4.3.3. VCRO dat stelt dat in dat geval de vergunning geweigerd moet worden of dat er voorwaarden opgelegd moeten worden om de naleving van de sectorale wetgeving te waarborgen.

Indien er voor gekozen wordt om via voorwaarden de naleving van artikel 36ter te waarborgen, zal daarbij rekening gehouden moeten worden met het advies van Natuur en Bos, wat in casu niet evident is, aangezien Natuur en Bos van mening is dat elke bebouwing op het perceel een betekenisvolle aantasting met zich mee brengt.

Natuur en Bos geeft expliciet aan dat de bouw van de nieuwe woning, bovendien op een andere locatie dan de bestaande, direct ruimtebeslag inhoudt van een bestaand habitat; dat elke inname van oppervlakte door gebouwen of verhardingen een significante schade aan de natuurwaarden vormt.

Het lijkt in dit dossier dan ook niet mogelijk om via aangepaste voorwaarden –zoals aangevoerd door het college van burgemeester en schepenen - de vergunning toch te verlenen zonder afbreuk te doen aan art. 4.3.3. VCRO.

Kern van de aanvraag is dat voor de beoogde nieuwbouwwoning een ontbossing van 845 m² noodzakelijk en realistisch blijkt. Deze ontbossing veroorzaakt een schade aan natuurwaarden, die geenszins door milderende maatregelen, die voornamelijk aldus van toepassing zijn op het overblijvende deel van het terrein, kunnen geredieerd worden.

Bij een eventueel beroep tegen de beslissing van de Deputatie kan aanvrager wel het advies van Natuur en Bos mee aanvechten en de inhoud ervan betwisten. De Deputatie daarentegen is binnen de contouren van art. 4.3.3. gebonden aan het advies.

Een verder inhoudelijk onderzoek naar het advies van het Agentschap is niet aan de orde. Er zijn geen gegevens voorhanden die het deskundigen advies kunnen in twijfel trekken.

Op basis van de gegevens aangebracht in het advies, kan de Deputatie niet stellen dat uit het advies niet zou blijken dat een direct werkende norm door de bouwaanvraag overschreden wordt.

Het gegeven dat het perceel van appellant in een verkaveling gelegen is, doet daar geen afbreuk aan. De wetgeving inzake ruimtelijke ordening verleent voorrang aan een (oudere) verkaveling boven een (later) plan, indien dat plan de verkaveling niet opheft. Daardoor worden aan verkavelde percelen zekere rechten toegekend, wat er toe leidt dat dergelijke percelen als "bouwgrond" beschouwd worden. Wat betreft andere verplichtingen, zoals degene die uit de bestemming als habitatrichtlijngebied voortvloeien, is niet in dergelijke regeling voorzien. Het Natuurbehoudsdecreet heeft als decreet, maar ook als wetgevende norm van latere datum, voorrang op wat bepaald wordt in vroegere verkavelingsvergunningen.

Uit het bovenvermelde dient geconcludeerd dat er gelet op de bepalingen van artikel 4.3.3. VCRO wettelijke beletselen bestaan voor het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning.

Daar stedenbouwkundige vergunning om bovenstaande reden reeds niet kan worden verleend, wordt geen verdere afweging gemaakt omtrent de aangevraagde afwijkingen op de verkavelingsvoorschriften.

2.5 De goede ruimtelijke ordening

Gelet op de hiervoor aangehaalde onoverkomelijke legaliteitsbelemmering voor het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning kunnen geen opportuniteitsafwegingen erin resulteren dat alsnog een stedenbouwkundige vergunning kan worden verleend.

2.6 Conclusie

Uit wat voorafgaat dient besloten dat het derdenberoep en het beroep van het Agentschap voor Natuur en Bos voor inwilliging vatbaar zijn.

Stedenbouwkundige vergunning dient te worden geweigerd.

*Uit dit en voorgaande dossiers blijkt duidelijk dat een structurele oplossing zich opdringt.
..."*

Dit is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

1.

De verzoekende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoek tot tussenkomst niet. Het onderzoek naar de ontvankelijkheid van een verzoek tot tussenkomst komt evenwel ambtshalve aan de Raad toe. De beschikking waarbij de tussenkomende toelating wordt verleend om in de debatten tussen te komen heeft immers slechts een voorlopig karakter.

2.

Artikel 4.8.21, §1, eerste lid VCRO bepaalt dat elk van de belanghebbenden, vermeld in artikel 4.8.11, §1, eerste lid, in de zaak kan tussenkomen.

Om als belanghebbende derde bij de Raad op ontvankelijke wijze te kunnen tussenkomen, vereist artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO in principe dat de tussenkomende partij, als natuurlijke persoon of als rechtspersoon, rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker is.

De verwerende partij heeft het administratief beroep van de onder meer de tussenkomende partij tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kluisbergen ingewilligd en een stedenbouwkundige vergunning geweigerd aan de verzoekende partij.

Rechtstreekse hinder of nadelen kan de tussenkomende partij ingevolge deze weigeringsbeslissing niet ondervinden. Het door de tussenkomende partij ingestelde beroep bij de verwerende partij werd immers ingewilligd en zij heeft als het ware reeds voldoening gekregen.

De figuur van de tussenkomst kan evenwel ook aangewend worden om de beslissing van de verwerende partij te ondersteunen en in dit licht de middelen van de verzoekende partij te weerleggen. Het door de verzoekende partij ingestelde beroep bij de Raad kan immers potentieel leiden tot de vernietiging van de weigeringsbeslissing van de verwerende partij.

In haar verzoekschrift tot tussenkomst verwijst de tussenkomende partij naar de mogelijke hinder en nadelen bij een eventuele vergunningsbeslissing, met name privacyhinder door inkijk. De tussenkomende partij kan dan ook beschouwd worden als belanghebbende, zoals bepaald in artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO.

3.

In haar schriftelijke uiteenzetting voert de tussenkomende partij een argumentatie aan waaruit blijkt dat zij het niet eens is met de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kluisbergen houdende verlening van de vergunning. Zij herhaalt hierbij de standpunten zoals zij deze heeft uiteen gezet in haar administratief beroepschrift bij de verwerende partij.

Een tussenkomende partij kan de weigeringsbeslissing van de verwerende partij ondersteunen, maar zij dient daarbij binnen de klijtlijnen te blijven van het debat zoals getrokken door de verzoekende partij en kan de inzet van het geding niet wijzigen. De Raad stelt vast dat de

argumentatie van de tussenkomende partij geen betrekking heeft op de middelen zoals ingeroepen door de verzoekende partij. Hoewel de tussenkomende partij ter ondersteuning van de beslissing van de verwerende partij wel andere verweerargumenten kan ontwikkelen, moeten deze wel aangevoerd worden als antwoord op de middelen van de verzoekende partij. Dit ontbreekt echter volledig aangezien de tussenkomende partij argumenten aanbrengt tegen de door het college van burgemeester en schepenen verleende vergunning en een aantal algemene bedenkingen formuleert die niet specifiek ingaan op de door de verzoekende partij aangevoerde middelen. De Raad is daarbij niet bevoegd zich uit te spreken over de wettigheid van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen daar deze niet aanzien kan worden als een in laatste aanleg gewezen beslissing.

4.

Het verzoek tot tussenkomst is ontvankelijk aangezien zij als belanghebbende kan aanvaard worden, maar met de ingediende argumentatie kan geen rekening gehouden worden aangezien deze het debat op niet geoorloofde wijze wijzigt.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

In dit middel roept de verzoekende partij de schending in van artikel 4.7.21, §1 en §2 VCRO, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet) en van het materieel motiveringsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

In een eerste onderdeel voert de verzoekende partij aan in essentie aan dat het beroep ingesteld door het agentschap Natuur en Bos onontvankelijk is aangezien dit niet werd ingesteld door de gemachtigde van het agentschap, zoals bepaald in artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO.

De verzoekende partij verwijst vooreerst naar de parlementaire voorbereiding inzake de beroepsmogelijkheid van de leidend ambtenaar waaruit zou blijken dat doelbewust werd gekozen om de afweging om al dan niet beroep in te stellen te centraliseren bij één persoon op voldoende hoog niveau, zijnde de leidend ambtenaar.

Vervolgens verwijst zij naar artikel 16 van het besluit van de Vlaamse regering van 30 oktober 2015 tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de departementen en van de intern verzelfstandigde agentschappen (hierna: Delegatiebesluit). Zij licht toe dat in dit artikel wordt bepaald dat het hoofd van het intern agentschap, ter zake de

administrateur-generaal, de delegatie heeft om onder meer rechtsgedingen in te stellen. Vervolgens verwijst zij naar het besluit van 16 november 2015 van de administrateur-generaal van het agentschap voor Natuur en Bos houdende delegatie en toewijzing van bevoegdheden, waar in artikel 14, 3° dan weer bepaald wordt dat de hierin verleende delegaties door de administrateur-generaal geen betrekking mogen hebben op *'conflictueuze zaken waarin het agentschap als entiteit betrokken is'*, en evenmin inzake *'het in ontvangst nemen van de dagvaardingen, betekend aan de Vlaamse Gemeenschap en/of het Vlaamse Gewest'*. Volgens de verzoekende partij blijkt uit deze bepalingen dat het uitsturen van een beroep niet kan worden gedelegeerd.

Ook verwijst de verzoekende partij naar artikel 23 van het besluit van 16 november 2015 waarin bepaald wordt dat het afdelingshoofd/directeur koepel terreinbeheer delegatie heeft voor onder meer *'beslissingen [te] nemen over het al dan niet uitoefenen van het recht van voorkoop als vermeld in artikel 2.4.1 en 2.4.2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening'*. De verzoekende partij stelt hierbij dat enkel deze bevoegdheid inzake de VCRO gedelegeerd wordt, en dat de bevoegdheid om een administratief beroep in te dienen aldus specifiek en uitsluitend toegekend wordt aan de administrateur-generaal.

De verzoekende partij stelt daarnaast dat artikel 22 van het Delegatiebesluit weliswaar melding maakt van een vervangingsregeling, maar dat nergens wordt vermeld wie de persoon moet zijn die de administrateur-generaal vervangt. Zij is daarbij van mening dat een vervangingssituatie tevens een delegatiebevoegdheid uitmaakt, gezien bij het innemen van de plaats ook de bevoegdheid van de desbetreffende persoon moet uitgeoefend worden.

Aangezien in artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO niet specifiek bepaald wordt wie de 'gemachtigde' is, maar gelet op de wens om de mogelijkheid tot het instellen van een beroep te centraliseren en gelet op de delegatiebepalingen, zou volgens de verzoekende partij niet eenieder de 'gemachtigde' kunnen zijn.

Verder wijst de verzoekende partij nog naar een arrest van de Raad van State waarin een onderscheid gemaakt wordt met een loutere toestemming tot ondertekenen die geen beslissingsbevoegdheid inhoudt. Ook verwijst zij naar artikel 16, 2° van het Procedurebesluit waarin bepaald wordt dat ingeval de verzoeker een rechtspersoon is die zonder advocaat optreedt, het bewijs dient voorgelegd te worden dat het bevoegde orgaan beslist heeft in rechte te treden. Dit bewijs zou naar analogie ook door overheidsinstellingen, *in casu* de gemachtigde van de administrateur-generaal, moeten voorgelegd worden.

De verzoekende partij besluit dat er geen sprake is van een 'gemachtigde' gezien de bevoegdheid om een beroep in te stellen niet kan gedelegeerd worden.

In een tweede onderdeel werpt de verzoekende partij op dat de verwerende partij nagenoeg niet reageert op de argumentatie in haar replieknota en verduidelijkende nota ingediend naar aanleiding van het administratief beroep. De motivatie die terzake opgenomen werd in de bestreden beslissing volstaat volgens de verzoekende partij niet als motivering om het beroep ontvankelijk te verklaren.

2.

De verwerende partij stelt in haar antwoordnota dat, gelet op de afwezigheid van de leidend ambtenaar, de gemachtigde op grond van artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO het administratief beroepschrift kon indienen. Deze situatie zou geen delegatie van bevoegdheden inhouden, zoals zij ook reeds gesteld zou hebben in de bestreden beslissing, maar slechts een vervanging van de leidend ambtenaar, die bij afwezigheid wel degelijk mag worden vervangen door een 'gemachtigde' in de zin van artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO.

Daarnaast wijst de verwerende partij evenzeer naar de parlementaire voorbereiding, waar uitdrukkelijk wordt gesteld dat bij afwezigheid de ambtenaar die belast is met de vervanging van de leidend ambtenaar, uiteraard bevoegd is om beroep in te stellen. De verwerende partij meent dat deze omstandigheid dan ook niet moet worden geregeld in het delegatiebesluit, en dat elke verwijzing naar het besluit van 16 november 2015 van de administrateur-generaal van het agentschap voor Natuur en Bos houdende delegatie en toewijzing van bevoegdheden irrelevant is.

Ook de verwijzing naar artikel 16 van het Delegatiebesluit is volgens de verwerende partij niet dienstig aangezien het administratief beroep geen rechtsgeding is in de zin van dit artikel. Zij meent dat de verzoekende partij hier voorbij gaat aan het niet-jurisdictioneel karakter van het administratief beroep. Wel dient de vervanger van de administrateur-generaal volgens de verwerende partij op grond van artikel 22 van het Delegatiebesluit geacht te worden de delegaties te hebben verkregen die de administrateur-generaal heeft verkregen. Tot slot zou de verwijzing naar artikel 16, 2° van het Procedurebesluit evenmin dienstig zijn gezien dit de procedure voor de Raad betreft en aldus niet van toepassing is op de administratieve procedure. Daarnaast verplicht geen enkele bepaling dat de adviserende instantie een bewijs in de zin van artikel 16, 2° Procedurebesluit moet voorleggen.

Wat de motivering in de bestreden beslissing van de door de verzoekende partij opgeworpen onontvankelijkheid van het administratief beroep betreft, meent de verwerende partij dat de betrokken beoordeling noch foutief, noch kennelijk onredelijk is, en dat hiermee voldaan wordt aan de motiveringsplicht. De omstandigheid dat zij tot een ander besluit komt dan de verzoekende partij voor ogen had, betekent daarbij niet dat de motivering gebrekkig, onredelijk of kennelijk foutief zou zijn.

3.

In haar wederantwoordnota houdt de verzoekende partij vol dat de vertegenwoordiging van het agentschap, evenals de aanduiding van een gemachtigde door de leidend ambtenaar, slechts kan gebeuren door middel van een uitdrukkelijke delegatie, zoniet zou elkeen de leidend ambtenaar kunnen vervangen. Zij stelt dat er geen delegatie voorzien is van de bevoegdheid voor het instellen van een administratief beroep aan het afdelingshoofd terreinbeheerder. Het uitoefenen van deze bevoegdheid houdt volgens de verzoekende partij daarnaast een vertegenwoordiging van het agentschap in, en geen loutere vervanging.

Verder stelt de verzoekende partij dat uit niets blijkt dat de ondertekenaar van het beroep als 'gemachtigde' in de zin van de VCRO kan beschouwd worden. Voor zover artikel 22 van het Delegatiebesluit bovendien zo zou moeten worden geïnterpreteerd dat elke ambtenaar zonder formeel besluit daartoe de leidend ambtenaar zou kunnen vervangen, meent de verzoekende partij dat deze interpretatie buiten toepassing dient te worden verklaard op grond van artikel 159

van de Grondwet, in samenlezing met de artikelen 10, 11 en 190 van de Grondwet, gezien er geen andere procedureregels kunnen gelden inzake procesvertegenwoordiging tussen de agentschappen onderling.

De verzoekende partij argumenteert nog dat het hier een rechtsgeding betreft, met name de voorlegging van de beslechting van een geschil door partijen aan een onafhankelijke derde, waarbij de hoedanigheid van de zogenaamde 'rechter' niet van belang is. Zodoende zou ook een administratief beroep bij de deputatie onder de toepassing vallen van artikel 16 van het Delegatiebesluit.

Wat de verwijzing naar artikel 16, 2° Procedurebesluit betreft, stelt de verzoekende partij dat zij zich ervan bewust is dat deze bepaling geen betrekking heeft op de administratieve beroepsprocedure, maar dat zij dit aanhaalde in het kader van een analoge interpretatie van deze bepaling.

Tot slot besluit de verzoekende partij dat de motieven in de bestreden beslissing die haar standpunt ongegrond verklaarden, in rechte niet aanvaardbaar en niet correct zijn.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij meent in essentie dat het beroep van het agentschap voor Natuur en Bos bij de verwerende partij onontvankelijk had moeten verklaard worden omdat dit beroep niet door een 'gemachtigde' van de leidend ambtenaar werd ingediend, en dit bij gebrek aan enige delegatie door de leidend ambtenaar van de bevoegdheid om dergelijk beroep in te stellen. De verzoekende partij stelt met name dat het afdelingshoofd 'Terreinbeheer koepel' terzake niet rechtsgeldig gemandateerd was om het beroepschrift te ondertekenen namens de administrateur-generaal.

2.

Artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO bepaalt als volgt:

“Het beroep, vermeld in §1, kan door volgende belanghebbenden worden ingesteld:

...

5° de leidend ambtenaar of bij afwezigheid diens gemachtigde van het departement of agentschap waartoe de adviserende instantie behoort, aangewezen krachtens artikel 4.7.16, §1, eerst lid, op voorwaarde dat de instantie tijdig advies heeft verstrekt of ten onrechte niet om advies werd verzocht.”

In de parlementaire voorbereiding bij het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van de VCRO waarbij onder meer de bevoegdheid om beroep aan te tekenen tegen een beslissing van het college van burgemeester en schepenen wordt toegewezen aan de leidend ambtenaar van het betrokken departement in plaats van aan de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar, wordt inzake het te wijzigen artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO en het toenmalig artikel 4.8.16, §1 VCRO overwogen:

“Het is ongewenst dat de leidend ambtenaar deze beroepsmogelijkheid verder zou delegeren. Bij afwezigheid (vakantie of ziekte bijvoorbeeld) is de ambtenaar die belast

is met de vervanging van de leidend ambtenaar uiteraard wel bevoegd om beroep in te stellen.” (Parl. St., VI. Parl., 2010-2011, nr. 1250/1, p. 7)

en

“Het amendement maakt het mogelijk dat, bij afwezigheid van de leidend ambtenaar, diens gemachtigde de beslissing kan nemen. Dergelijke delegatieregeling is wenselijk in verlofperiodes of wanneer de leidend ambtenaar van het departement langdurig afwezig is. (...) Deze rechtsbasis om te voorzien in vervanging bij afwezigheid, wordt tevens ingeschreven voor de adviesverlenende instanties.

Minister Philippe Muyters steunt de wijzigingen die bij deze amendementen worden voorgesteld. De indruk mag niet gewekt worden dat de bevoegdheid tot het instellen van een beroep gemakkelijk kan worden doorgeschoven. Maar voor de langdurige afwezigheid van de leidend ambtenaar, zoals bij verlof of ziekte, is een delegatiemogelijkheid zeker nuttig.” (Parl. St., VI. Parl., 2010-2011, nr. 1250/4, p. 6)

3.

3.1

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat het agentschap voor Natuur en Bos in het licht van het voorwerp en de situering van de aanvraag om advies werd verzocht, en dat zij in het kader van de vergunningsprocedure in eerste aanleg tijdig advies heeft verstrekt. In die optiek kon de leidend ambtenaar van het agentschap voor Natuur en Bos of, bij afwezigheid, diens gemachtigde, overeenkomstig voormeld artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO in beginsel administratief beroep instellen bij de verwerende partij tegen de vergunningsbeslissing in eerste aanleg van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kluisbergen van 22 juni 2016 waarin het ongunstig advies van het agentschap voor Natuur en Bos niet werd gevolgd.

Uit het administratief dossier blijkt dat het administratief beroep van het agentschap voor Natuur en Bos werd ingesteld met een beroepsschrift van 3 augustus 2016, en werd ondertekend “Voor *Marleen Evenepoel, afwezig, Administrateur-generaal*” door de heer “*Roel VANHAEREN, Afdelingshoofd Terreinbeheer koepel*”.

3.2

Overeenkomstig artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO diende het betreffende beroep niet noodzakelijk te worden ingesteld/ondertekend door de leidend ambtenaar, maar kon dit ook gebeuren door de gemachtigde van de leidend ambtenaar, indien deze afwezig was, zoals ter zake het geval was, wat blijkt uit de ondertekeningsformule.

De regelgeving inzake het georganiseerd administratief beroep kan evenwel geen afbreuk doen aan de formaliteiten die de leidend ambtenaar moet vervullen opdat het instellen van een administratief beroep tijdens zijn afwezigheid zou gebeuren door een daartoe bevoegd (gemachtigd) persoon. Artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO bepaalt immers niet nader op welke wijze de leidend ambtenaar de hem toegewezen bevoegdheid bij afwezigheid kan overdragen door iemand te machtigen. Er dient terzake dan ook onderzocht te worden of in de regelgeving inzake het bestuurlijk beleid en de delegatie van bevoegdheden een specifieke regeling is opgenomen inzake de bevoegdheid voor het beslissen tot het instellen van een beroep bij afwezigheid.

4.

De relevante bepalingen van de artikelen 6 en 7 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 luiden in de toepasselijke versie als volgt:

“Artikel 6.

§2. De Vlaamse regering is gemachtigd om intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid op te richten.

...

§3. Het hoofd van een intern verzelfstandigd agentschap is het personeelslid dat, onverminderd de mogelijkheid tot delegatie en subdelegatie van die bevoegdheid, en in voorkomend geval bijgestaan door een adjunct, hierna algemeen directeur genoemd, door de Vlaamse regering wordt belast met de algemene leiding, de werking en de vertegenwoordiging van het agentschap.

...

Artikel 7.

De intern verzelfstandigde agentschappen beschikken over operationele autonomie.

Deze operationele autonomie en de wijze waarop de Vlaamse regering in dit kader ten aanzien van het hoofd van het agentschap van haar hiërarchisch gezag kan gebruikmaken, wordt op eenvormige wijze vastgesteld door de Vlaamse regering. Er wordt in ieder geval operationele autonomie gewaarborgd inzake:

1° het vaststellen en wijzigen van de organisatiestructuur van het agentschap;

2° de organisatie van de operationele processen met het oog op de realisatie van de afgesproken doelstellingen;

...

De Vlaamse regering kan specifieke delegaties aan het hoofd van het intern verzelfstandigde agentschap verlenen.”

De artikelen 16 en 19 tot en met 23 van het Delegatiebesluit luiden ten tijde van het nemen van de bestreden beslissing als volgt:

“

HOOFDSTUK 5 Delegatie voor rechtsgedingen

Artikel 16.

§1. Het hoofd van het departement of agentschap heeft delegatie om:

(...)

2° rechtsgedingen te voeren, als eiser, verweerder of tussenkomende partij, voor de hoven en rechtbanken, de administratieve rechtscolleges...;

(...)

Deze delegatie omvat het nemen van de beslissingen over:

a) het instellen van rechtsgedingen;

b) het verrichten van alle noodzakelijke proceshandelingen;

(...)

HOOFDSTUK 8 Specifieke en aanvullende delegaties

Artikel 19.

§ 1. Aan het hoofd van het departement of agentschap kunnen specifieke delegaties worden verleend om beslissingen te nemen over bepaalde andere aangelegenheden dan de aangelegenheden, vermeld in dit besluit.

§ 2. Aan het hoofd van het departement of agentschap kunnen, met betrekking tot de aangelegenheden, vermeld in dit besluit, aanvullende delegaties worden verleend.

§ 3. De voormelde specifieke en aanvullende delegaties worden verleend door middel van, naargelang het geval:

1° de besluiten, vermeld in artikel 18, derde lid;

2° een ministerieel besluit, voor zover het aangelegenheden betreft die door de Vlaamse Regering aan de minister zijn gedelegeerd. Het ministerieel besluit wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

HOOFDSTUK 9 Mogelijkheid tot subdelegatie

Artikel 20.

§ 1. Met het oog op een efficiënte en resultaatgerichte interne organisatie kan het hoofd van het departement of agentschap een deel van de gedelegeerde aangelegenheden verder subdelegeren aan personeelsleden van het departement of agentschap die onder zijn hiërarchisch gezag staan, tot op het meest functionele niveau.

§ 2. Met betrekking tot de mogelijkheid om gedelegeerde aangelegenheden te subdelegeren kan in beperkingen worden voorzien, door middel van de besluiten, vermeld in artikel 23, § 2.

Artikel 21.

De subdelegaties worden vastgelegd in een besluit van de secretaris-generaal of van de administrateur-generaal, naargelang het geval. Het besluit wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Een afschrift van het besluit wordt aan de minister bezorgd.

HOOFDSTUK 10 Regeling bij vervanging

Artikel 22.

De bij dit besluit verleende delegaties worden ook verleend aan het personeelslid dat met de waarneming van de functie van hoofd van het departement of hoofd van het agentschap belast is of dat het hoofd van het departement of agentschap vervangt bij tijdelijke afwezigheid of verhindering.

In geval van tijdelijke afwezigheid of verhindering plaatst het betrokken personeelslid, boven de vermelding van zijn graad en handtekening, naar gelang het geval een van de volgende formules:

1° "voor de secretaris-generaal, afwezig";

2° "voor de administrateur-generaal, afwezig".

(...)

Artikel 23.

(...)

§2. Het gebruik van de verleende delegaties kan nader worden geregeld in, naargelang het geval:

(...)

2° voor een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid: het besluit van de Vlaamse regering tot oprichting van het agentschap;"

Het besluit van de Vlaamse regering van 23 december 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid agentschap voor Natuur en Bos luidt als volgt:

"Art. 2.

Het ANB heeft als missie bij te dragen tot de realisatie van het beleid inzake natuurbehoud en de vrijwaring van het natuurlijk milieu en van het milieubeleid. Het ANB doet dit in het bijzonder door het instandhouden en bevorderen van de biodiversiteit, door het stimuleren van groenvoorziening, door een duurzame inrichting, door het duurzaam beheer en de uitbreiding van het bos-, groen- en natuurareaal, met aandacht voor de sociale, economische, educatieve, wetenschappelijke en milieubescherpende functie waarbij gelijktijdig verschillende functies vervuld worden. ANB beheert hiervoor zelf en in partnerschap terreinen en ondersteunt het beheer door derden.

Art. 3.

(...)

§ 2. Het ANB vervult die taken onder meer door :

(...)

8° adviezen uit te brengen over plannen, programma's, acties en vergunningen die betekenisvolle effecten kunnen hebben op het natuurlijk milieu en op bos, groen en het faunabeheer;

(...)

Art. 7. Het hoofd van het ANB is belast met de algemene leiding, de werking en de vertegenwoordiging van het ANB, onverminderd de mogelijkheid tot delegatie en subdelegatie van die bevoegdheid."

Het besluit van de administrateur-generaal van het agentschap voor Natuur en Bos van 16 november 2015 houdende delegatie en toewijzing van bevoegdheden luidt, ten tijde van het instellen van het administratief beroep:

“Art. 4. De bij dit besluit verleende delegaties worden ook verleend aan de persoon die is belast met de waarneming van het ambt van een persoon die door dit besluit bepaalde delegaties krijgt, die een dergelijke persoon vervangt bij tijdelijke afwezigheid of verhindering, of die op enigerlei wijze voorzien in het toepasselijke personeelsstatuut het ambt van een dergelijke persoon daadwerkelijk uitoefent.

Voor de in het eerste lid vermelde gevallen worden de volgende ondertekenformules worden gebruikt:

2° in geval van tijdelijke afwezigheid of verhindering: “voor (de naam van de persoon in kwestie), afwezig”.”

5.

In tegenstelling tot wat de verzoekende partij voorhoudt, voorziet het Delegatiebesluit niet in de uitdrukkelijke toewijzing van de bevoegdheid voor het instellen van een administratief beroep aan het hoofd van het agentschap, met name de administrateur-generaal. De verzoekende partij meent de delegatie van deze bevoegdheid te lezen in artikel 16 van het Delegatiebesluit. Dit artikel regelt echter de bevoegdheid tot het voeren van rechtsgedingen, als eiser of verweerder, voor hoven, rechtbanken en de administratieve rechtscolleges. Uit de omschrijving in artikel 16 blijkt dat deze bepaling enkel de jurisdictionele beroepen betreft, en niet gelijk te stellen is met het instellen van een administratief beroep bij een vergunningverlenende overheid.

Uit nazicht van het besluit van de administrateur-generaal van het agentschap voor Natuur en Bos van 16 november 2015 houdende delegatie en toewijzing van bevoegdheden, blijkt dat dit besluit evenmin bepalingen bevat inzake een specifieke delegatie door de administrateur-generaal van de bevoegdheid voor het beslissen tot het instellen van een administratief beroep in het kader van een vergunningsprocedure.

Het Delegatiebesluit voorziet daarentegen in artikel 22 wel in een vervangingsregeling bij afwezigheid van de administrateur-generaal zelf, waarbij een bepaalde formulering wordt vooropgesteld voor de ondertekening door de vervanger van de administrateur-generaal in geval van diens tijdelijke afwezigheid of verhindering.

Deze formulering werd in het voorliggend geval bij het ondertekenen van het administratief beroepschrift van het agentschap voor Natuur en Bos toegepast, zodat het hier duidelijk een vervanging betreft bij afwezigheid van de betrokken administrateur-generaal.

De verzoekende partij kan niet gevolgd worden dat ook in geval van dergelijke vervanging van de administrateur-generaal de bevoegdheid die in zijn plaats door de vervanger uitgeoefend wordt, namelijk het beslissen tot het instellen van een administratief beroep, een uitdrukkelijk gedelegeerde bevoegdheid van de administrateur-generaal moet zijn. In die veronderstelling zou immers een afzonderlijke vervangingsregeling zinledig zijn. Te meer daar de vervangingsregeling geldt voor de situatie waarbij de persoon die normaal de leiding heeft, **tijdelijk** afwezig of verhinderd is zijn bevoegdheden uit te oefenen, waarbij, zoals bijvoorbeeld blijkt uit artikel 22 van het Delegatiebesluit en artikel 4 van het delegatiebesluit van 16 november 2015 betreffende het agentschap voor Natuur en Bos, alle bevoegdheden of delegaties waarover die leidinggevende beschikt, ook toekomen aan diens vervanger. Dit is te onderscheiden met een delegatie van specifieke bevoegdheden die niet gekenmerkt worden door een beperking in de tijd en aldus strikt geregeld is. Dat de vervangingsregeling geen delegatie van een bevoegdheid *an sich* inhoudt, maar eerder een te onderscheiden vorm van

delegatie inhoudt die geldt in geval van afwezigheid van de normaal bevoegde persoon, waarbij diens gemachtigde dan evenzeer een administratief beroep kan instellen, blijkt ook uit de hierboven aangehaalde parlementaire voorbereidingen bij artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO.

De formulering in de ondertekening van het voorliggende administratief beroep is deze zoals voorzien in de vervangingsregeling in zowel het Delegatiebesluit als in het delegatiebesluit van 16 november 2015 inzake de vervanging van de administrateur-generaal van het agentschap voor Natuur en Bos. In deze vervangingsregelingen worden geen bijkomende vormvereisten voorzien of bepaald. Daarnaast vereist artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO niet dat de adviserende instantie een machtigingsbeslissing aan het beroepschrift bij de deputatie moet toevoegen.

Waar de verzoekende partij in haar wederantwoordnota opwerpt dat artikel 22 van het Delegatiebesluit van 30 oktober 2015 op grond van artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing moet worden verklaard in de mate dat dit artikel zou toelaten dat elke ambtenaar zonder formeel besluit de leidend ambtenaar zou kunnen vervangen en er zodoende onder de agentschappen op verschillende wijzen in vertegenwoordiging van de afwezige leidend ambtenaar kan voorzien worden, moet enerzijds worden vastgesteld dat de verzoekende partij de opgeworpen onwettigheid niet afdoende aantoon, anderzijds dat de bestreden beslissing niet op artikel 22 van het Delegatiebesluit steunt om te besluiten tot de ontvankelijkheid van het beroep van het agentschap voor Natuur en Bos. De eventuele verklaring tot niet-toepassing van dit artikel kan aldus niet leiden tot de onwettigheid van de bestreden beslissing.

Waar de verzoekende partij verwijst naar artikel 16, 2° Procedurebesluit om te stellen dat de hierin vereiste stukken voor het indienen van een beroep ook door het agentschap voor Natuur en Bos dienden voorgelegd te worden zodat kon nagegaan worden of de nodige delegatiebevoegdheid bestond om op te treden namens de administrateur-generaal, moet met de verwerende partij worden vastgesteld dat de voorschriften van het Procedurebesluit van toepassing zijn op de procedures voor de Raad, en dus niet kunnen dienen als ontvankelijkheidsgrond voor een administratief beroep bij de deputatie.

6.

Gelet op de parlementaire voorbereiding bij artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO, gelet op de afwezigheid van een specifieke toewijzing in het generieke Delegatiebesluit van 30 oktober 2015 van de bevoegdheid aan het hoofd van het departement of agentschap om een beroep in te stellen in het kader van een vergunningsprocedure, waardoor deze bevoegdheid aldus niet uitdrukkelijk wordt voorbehouden aan de administrateur-generaal van het agentschap voor Natuur en Bos, noch het bestaan van een delegatiebepaling in het delegatiebesluit van 16 november 2015 voor deze bevoegdheid door de administrateur-generaal van het agentschap van Natuur en Bos zelf, en gelet op de formulering in de ondertekening van het administratief beroep van het agentschap, moet besloten worden dat er sprake is van een rechtsgeldige vervanging van de administrateur-generaal van het agentschap van Natuur en Bos. Het administratief beroep werd overeenkomstig artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO op ontvankelijke wijze ingesteld. De verzoekende partij toont met haar betoog evenmin aan dat de bepalingen van het generieke Delegatiebesluit van 30 oktober 2015 of het delegatiebesluit van 16 november 2015 betreffende het agentschap voor Natuur en Bos zouden geschonden zijn.

7.

Tot slot moet vastgesteld worden dat de motivering in de bestreden beslissing als antwoord op de grief terzake van de verzoekende partij, zoals uiteengezet in haar nota's ingediend naar aanleiding van het administratief beroep, afdoende is. Uit de bestreden beslissing blijkt immers duidelijk de redenen waarom de verwerende partij de argumentatie van de verzoekende partij niet volgt. De verzoekende partij toont met haar uiteenzetting, gelet op wat hierboven werd geoordeeld, de onjuistheid of kennelijke onredelijkheid van deze motivering niet aan.

Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

In dit middel roept de verzoekende partij de schending in van artikel 4.7.21, §1 en §2 VCRO en samenhang met artikel 1, §1, eerste lid van het besluit van de Vlaamse regering van 24 juli 2009 tot regeling van sommige onderdelen van de administratieve beroepsprocedure inzake stedenbouwkundige of verkavelingsvergunningen (hierna: Beroepenbesluit) en de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet en van de motiveringsplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partij houdt voor dat het beroep, ingesteld door de tussenkomende partij onontvankelijk had moeten verklaard worden omdat het beroepschrift geen identificatie bevat van de bestreden beslissing zoals vereist in artikel 1, §1, eerste lid, 2° van het Beroepenbesluit. De verzoekende partij stelt dat in het beroepschrift enkel melding gemaakt werd van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag die werd ingediend, van het 'college' en van het indienen van een bezwaar. Zij meent dat de beroepsindiener, de tussenkomende partij, zich enkel gesteund heeft op het tijdens het openbaar onderzoek ingediende bezwaar.

De verzoekende partij licht toe dat het ontbreken van één van de elementen uit artikel 1, §1 van het Beroepenbesluit automatisch leidt tot de onontvankelijkheid van het administratief beroep, en dat niet geredeneerd kan worden dat uit de integrale lezing van het ingediende beroepschrift zou kunnen worden afgeleid tegen welke beslissing een beroep wordt aangetekend. Zij wijst er nog op dat de nota die de tussenkomende partij heeft ingediend naar aanleiding van het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar nog steeds geen melding maakt van de bestreden beslissing.

De verzoekende partij voert vervolgens aan dat de verwerende partij, nadat zij, na het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, in een aanvullende nota opmerkingen heeft geformuleerd, hierop niet wordt ingegaan, zodat ook de motiveringsplicht geschonden is.

2.

De verwerende partij antwoordt dat de verzoekende partij geen belang bij het middel kan hebben gezien het Beroepenbesluit werd opgeheven bij de inwerkingtreding van het decreet betreffende de Omgevingsvergunning van 23 februari 2017. Bij een eventuele herstelbeslissing kan de verwerende partij aan dit Beroepenbesluit dan ook niet meer toetsen. Vervolgens verwijst zij naar het gegeven dat de Raad reeds meermaals het Beroepenbesluit onwettig heeft

bevonden, gezien dit besluit bijkomende ontvankelijkheidsvoorwaarden voor het administratief beroep oplegt terwijl de VCRO deze bevoegdheid in hoofde van de Vlaamse regering niet voorziet. De verwerende partij is dan ook van oordeel dat het ingeroepen middel inzake de schending van het Beroepenbesluit onontvankelijk is en dat zij terecht in haar bestreden beslissing daarvan geen toepassing heeft gemaakt en het beroep ontvankelijk heeft verklaard.

Ondergeschikt stelt de verwerende partij dat het ingediende beroepschrift wel degelijk de bestreden beslissing van het college van burgemeester en schepenen identificeert, en verwijst hiertoe naar het opschrift ervan.

De verwerende partij besluit dat zij, gelet op de evidente ontvankelijkheid van het administratief beroep, geen omstandige motivering diende op te nemen.

3.

In haar wederantwoordnota meent de verzoekende partij dat de gebeurlijke opheffing van het Beroepenbesluit door het Omgevingsvergunningsdecreet niet kan ingeroepen worden aangezien de verwerende partij de procedureregels dient toe te passen die gelden op het ogenblik van het indienen van de aanvraag. Bij een gebeurlijke vernietiging zal de verwerende partij dus nog steeds het Beroepenbesluit moeten toepassen.

Voor zover de verwerende partij aanhaalt dat de Raad het Beroepenbesluit reeds meermaals onwettig heeft verklaard, merkt de verzoekende partij op dat hierbij niet wordt verzocht om de toepassing van artikel 159 van de Grondwet.

Daarnaast houdt de verzoekende partij vol dat uit het door de tussenkomende partij ingediende administratief beroep niet blijkt dat de vergunning werd afgeleverd, en dat louter een beroep in de vorm van een bezwaar in openbaar onderzoek werd ingesteld.

Met betrekking tot de ingeroepen schending van de motiveringsplicht wijst de verzoekende partij erop dat zij in haar nota ingediend in de administratieve beroepsprocedure naar aanleiding van het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar ook het belang van de tussenkomende partij uitgebreid weerlegde met concrete feiten en foto's. Ook hierover zou in de bestreden beslissing geen standpunt opgenomen zijn en werd het belang van de tussenkomende partij zonder meer aangenomen. Er is volgens de verzoekende partij hoe dan ook sprake van een schending van de materiële motiveringsplicht, ook in geval het Beroepenbesluit buiten toepassing zou verklaard worden.

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 1, §1, 2° van het Beroepenbesluit bepaalt dat het beroepschrift onder meer het volgende bevat: *'de identificatie van de bestreden beslissing en van het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van deze beslissing'*. Deze vereiste is volgens het tweede lid van artikel 1, §1 voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid.

De verzoekende partij meent dat het administratief beroep ingediend door de tussenkomende partij geen identificatie van de bestreden beslissing bevat en dus onontvankelijk had moeten verklaard worden.

Uit het ingediende beroepschrift kan evenwel genoegzaam de door de tussenkomende partij bestreden beslissing geïdentificeerd worden, ook al wordt deze niet uitdrukkelijk vermeld. Artikel 1, §1, 2° van het Beroepenbesluit bepaalt niet nader op welke wijze de identificatie van deze beslissing dient te gebeuren. De lezing van het beroepschrift laat ook geen twijfel mogelijk tegen welke beslissing de tussenkomende partij beroep instelt. De verzoekende partij toont het tegendeel niet aan. De verplichting om de te bestrijden beslissing te identificeren mag ook niet overdreven formalistisch beoordeeld worden, en een al te strenge beoordeling zou afbreuk doen of onverzoenbaar zijn met het effectieve recht van derde-belanghebbenden op de toegang tot de administratieve beroepsprocedure.

Dat het beroepschrift daarnaast niet louter een overname van het bezwaar is, zoals opgeworpen tijdens het openbaar onderzoek, kan worden vastgesteld uit de vermelding dat het beroep tijdig werd ingediend *‘Gelet op de aanvang van het openbaar onderzoek op 22/06/2016’*. Hoewel hierbij wordt verwezen naar ‘het openbaar onderzoek’, blijkt uit de vermelde datum van 22 juni 2016 dat bedoeld wordt op de aanvang van de beroepstermijn na de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van 22 juni 2016 houdende verlening van de vergunning. Ook stelt de tussenkomende partij op het einde van haar beroepschrift dat zij erop rekent dat haar gemotiveerde opmerkingen en grieven in overweging zullen worden genomen en erop durft te vertrouwen dat de deputatie zal besluiten tot een weigering. Hieruit blijkt dat zij zich met het ingediende beroepschrift duidelijk richt tot de verwerende partij voor haar grieven inzake de vergunningsbeslissing van het college van burgemeester en schepenen.

Nog afgezien van de vraag of de artikelen 4.7.21 VCRO tot en met artikel 4.7.25 VCRO wel een voldoende en decretale grondslag bieden voor de onontvankelijkheidssanctie van artikel 1, §1, tweede lid Beroepenbesluit, zoals de verwerende partij in haar antwoordnota opmerkt, moet dus worden vastgesteld dat het middel feitelijke grondslag mist in de mate de verzoekende partij beweert dat het beroepschrift zelf geen identificatie bevat van de bestreden beslissing.

2.

Gezien in het administratief beroepschrift van de tussenkomende partij de bestreden beslissing duidelijk kon geïdentificeerd worden, diende de verwerende partij, om te voldoen aan haar motiveringsplicht, dit aspect en dus ook het betrokken bezwaar van de verzoekende partij in haar nota als repliek op het verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar, niet verder te bespreken. De motiveringsplicht die op de verwerende partij rust, houdt immers niet in dat zij, als vergunningverlenend bestuursorgaan, alle tijdens de administratieve beroepsprocedure aangevoerde argumenten rechtstreeks en puntsgewijs moet beantwoorden. Als orgaan van actief bestuur volstaat het immers dat de verwerende partij op een duidelijke manier de redenen vermeldt die geleid hebben tot het nemen van haar beslissing. In de hem opgedragen legaliteitsbeoordeling kan de Raad enkel rekening houden met die motieven die opgenomen zijn in de bestreden beslissing en dient de Raad na te gaan of de verwerende partij haar appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, meer specifiek of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot het bestreden besluit is kunnen komen.

Gelet op de omstandigheid dat de verzoekende partij niet aantoont dat het beroepschrift artikel 1, §1, 2° van het Beroepenbesluit schendt, en gelet op de discretionaire bevoegdheid van de verwerende partij waarbij de Raad zijn beoordeling niet in de plaats mag stellen van die van de

verwerende partij, toont de verzoekende partij niet aan dat de bestreden beslissing bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van het administratief beroep van de tussenkomende partij zou uitgegaan zijn van foutieve gegevens, dan wel een kennelijk onzorgvuldig of kennelijk onredelijke beoordeling zou doorgevoerd hebben.

3.

Waar de verzoekende partij in haar wederantwoordnota nog opwerpt dat de verwerende partij in de bestreden beslissing niet heeft geantwoord op haar argumentatie, naast de ingeroepen schending van het Beroepenbesluit, dat de tussenkomende partij geen belang zou hebben en zij dit met foto's en feiten heeft aangetoond, betreft dit een ongeoorloofde aanvulling van het tweede middel. In het verzoekschrift werd immers, naast het betoog inzake de schending van het Beroepenbesluit, louter opgeworpen dat met geen woord wordt gerept over haar "opmerkingen" in haar nota, doch dit werd verder niet toegelicht. Zoals dit onderdeel in haar verzoekschrift werd ontwikkeld kon het uitsluitend gelezen worden als betrekking hebbend op het gebrek aan identificatie van de bestreden beslissing.

Een aanvullende kritiek inzake de beoordeling van het belang van de tussenkomende partij en meer bepaald over de door deze partij bij het administratief beroep ingeroepen hinder en nadelen kan dan ook niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de wederantwoordnota worden aangevoerd.

Het middel wordt verworpen.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de heer Guy DELANGE is ontvankelijk.
2. De Raad verwerpt de vordering tot vernietiging.
3. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, ten laste van de verzoekende partij.
4. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 15 mei 2018 door de tweede kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Bart VOETS

Hilde LIEVENS